

Õiguskantsler

Meelis Kukk
Pärnu Linnavolikogu
volikogu@parnu.ee

Meie 18.05.2020 nr 6-1/200404/2002883

Heakorraeeskirjaga kehtestatud koormis

Lugupeetud volikogu esimees

Õiguskantsleri poole pöördus Pärnu linna elanik, kelle sõnul ei suuda ta oma kõrge ea, halva tervise, majandusliku olukorra jm asjaolude tõttu hoolitseda heakorra eest oma kinnistuga vahetult piirneval linna maal (200 m²). Ta palus linnal end koormise täitmisest vabastada, kuid linn keeldus ja pakkus välja, et avaldaja tasub 1080 eurot aastas heakorraetevõttele. Avaldaja saab pensioni veidi üle 400 euro kuus.

Õiguskantsler analüüsis Pärnu Linnavolikogu 17.03.2016 määruse nr 3 („[Heakorraeeskirja ja koormise kehtestamine](#)“, edaspidi Pärnu heakorraeeskiri) sätteid.

[Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) § 157 lg 2 sätestab, et kohalikul omavalitsusel on seaduse alusel õigus kehtestada ja koguda makse ning panna peale koormisi. Täpsemalt reguleerivad kohaliku omavalitsuse koormist [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) § 36 lg-d 2-9 ja § 22 lg 1 p 4. Neist sätetest ei tulene, et kohalik omavalitsus peab üldkasutatava territooriumi heakorra tagamiseks koormise kehtestama. Kohalikul omavalitsusel on võimalik valida mitmete lahenduste vahel. Kui kohalik omavalitsus kehtestab koormise, siis peab ta arvestama sellega kaasneva põhiõiguste riive proportsionaalsust.

Koormise määramisel kehtestatakse koormise olemus, ulatus, täitmise tingimused ja kord ning koormise täitmise kontrollimise kord (KOKS § 36 lg 4). Isik, kellel koormise täitmine lasub, võib oma arvel lasta selle täita teisel isikul. Isiku põhjendatud taotlusel on volikogul õigus lubada isikul koormise täitmise eest maksta raha, mida peab kasutama selle koormise täitmiseks. Volikogu poolt vastava loa andmisel määratakse volikogu poolt kehtestatud korras koormise täitmiseks vajalike tööde maksumus (KOKS § 36 lg 5).

Isiku põhiõiguste (omandipõhiõiguse ja üldist vabaduspõhiõiguse - PS § 32 lg-d 1-3 ja § 19 lg 1; vt ka RKPJKo 14.06.2011, [3-4-1-13-11](#), p 40) ülemäärast piiramist koormise täitmisel aitab ära hoida volikogu kehtestatavate regulatsioonide paindlikkus.

Volikogu saab koormist reguleerivas määruses lubada teha isikule koormise täitmisel soodustusi või vabastada ta koormise täitmisest. Konkreetset juhul ei pruugi turusituatsioonist lähtumine (vt Pärnu heakorraeeskirja § 8 lg 1) hoida ära isiku põhiõiguste ülemäärast piiramist. Pärnu heakorraeeskiri näeb volikogu rolli vaid koormise maksumuse määramises majandusosakonna esitatud materjalide põhjal (§ 8 lg 3 ja § 9 lg 1). Seaduse kohaselt on selline lahendus küll võimalik

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

(KOKS § 36 lg 5 teine lause), kuid konkreetsel juhul võib see osutada ebapiisavaks, tuues kaasa isiku põhiõiguste ülemäärase piiramise. Oluline on vältida võimalust, et koormise täitmiseks tuleb inimesel hakata avalikult võimult taotlema sotsiaalabi või -toetusi.

Palun Pärnu Linnavolikogul õiguskantsleri kirja arutada ja kaaluda linna heakorraeeskirjas muudatuste tegemist, et vältida koormise täitmisel põhiõiguste ülemäärase piiramise ohtu.

Ootan Teie vastust hiljemalt 19.06.2020.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Vallo Olle 693 8445
Vallo.Olle@oiguskantsler.ee

Kärt Muller 693 8418
Kart.Muller@oiguskantsler.ee

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee

Ago Pelisaar 693 8407
Ago.Pelisaar@oiguskantsler.ee